СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 25. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 31. січня, 1925. VOL. XXXIII. No. 25. Jersey City, N. J., Saturday, January 31, 1925. THREE CENTS

Републиканці викидають поступовців з партії.

ВАШИНГТОН, 29. січня. — Републиканські провідники в конґресі, що скликають на день 27. лютого свої партійні збори, на яких будуть вирішуватися важні питання партійної політики в слідуючім конґресі, постановили не кликати на сі збори всіх, що бунтувалися проти партійної орґанізації при послідних виборах.

Не прошено межи иними 10 представників стейту Висконсина, котрі стоять за політикою сенатора Ла Фолета, конґресмена Милса з Ню Йорку, Ля Ґвардія з Ню Йорку.

Зарядженє провідників викликало серед деяких круґів партії невдоволенє. Досить поважна ґрупа є за тим, щоби сих поступовців задержати в партії.

НАРАДИ НАД ПОЧТОВИМ ЗАКОНОМ ПОСТУПАЮТЬ УПЕРЕД.

ВАШИНГТОН, 29. січня. — Сенатова дебата над почтовим законом зробила нині такий поступ, що починають уже загально сподіватися ухваленя сього закона.

Сенат приняв межи иншим постанови проекту про підвишку робітничої оплати почтовим урядникам. Щодо питання, якого рода почтові оплати підносити, то тут ще нема згоди в сенаті, але мимо сього видно, що сенат дібеться до якоїсь злаґади

ЦІКАВИЙ ДАРУНОК ПРЕЗИДЕНТОВИ.

ВАШИНГТОН, 29. січня. — Вада Ботсон, 19-літна дочка одного фармера зі стейту Канзасу, зложила президентови Куліджови в дарунку від сього стейту мішочок пшениці.

ЗАТОПЛЕННЄ ПІДВОДНОЇ ЛОДКИ.

ПОРТСМАВТ, Ню Гемшер, 30. січня. — Американська воєнна підводна лодка „С—48" наїхала серед тяжкої мраки, залягаючої море, на підводну скалу недалеко коло входу до порту Портсмавту. Залога з 35 людий находиться в поважній небезпеці.

ЗАЛОГА НЕ ХОЧЕ ПОКИДАТИ ПОТАПАЮЧИЙ КОРАБЕЛЬ.

СІБРАЙТ, Ню Джерзі, 29. січня. — Серед лютої бурі на Атлянтійському Океані затонув якої півтора милі від берега вітрильний корабель Комек. Прибережна ратункова стація вислала на ратунок моряків ратункову лодку і забрала 5 моряків на беріг. Зате других пять моряків не хотіло покидати корабля і лишилися на кораблі, сидячи на корабельній щоглі. Прибережна сторожа буде ще раз пробувати добитися до корабля на другий день рано, якщо до того часу море не розібє зовсім корабля та не потопить моряків.

ГЕРИН УСПОКОЮЄТЬСЯ.

ГЕРИН, Иллиной, 29. січня. — Стейтовий уряд відкликав уже стейтову міліцію, що стерегла місто перед новими заворушеннями.

На похоронах Янґа зявилося коло 10,000 Кленсменів. Баптиський проповідник вихвалював у нагробній проповіди заслуги Янґа для уморальнення Америки.

НА ПОМІЧ ХОРИМ НА ЛЕДОВІЙ ПІВНОЧИ.

ФЕРБЕНКС, Аляска, 29. січня. — Запряжені в собаки санки, що везуть ліки для дифтеричних хорих у столиці Аляски Новмі, вже перебули 192 милі дороги.

В сій місцевости вже приготовано для перевозу ліків до Новму два літаки американської армії.

ДОКАЗУВАВ.

НЮ ЙОРК, 29. січня. — Р. Віктор, 10-літний ученик публичної школи на Коні Айленді, найшов недалеко від школи револьвер і намовив свого товариша Джорджа Маркуса, щоби він дозволив спробувати на собі, чи револьвер стріляє. Хлопці, не розуміючи механізму оружа, не доглянули кулі в люфі. Віктор потягнув за курок, грянув вистріл і Маркус повалився на землю. Стрілець став втікати, але один полісмен, який чув вистріл, догонив його та казав повести себе на місце спроби. Там лежав товариш у калужи крови. Заким його довезено до шпиталю, він помер.

ЖІНКА ЗАРОБИЛА МІЛІОНИ НА ЗБІЖЕВІЙ СПЕКУЛЯЦІЇ.

ШИКАҐО, Илиной, 29. січня. — Підчас недавної горячкової спекуляції на збіжевій біржі дві жінки заробили міліони долярів. Одна з них, пані Скот Дуранд заробила за 6 місяців міліон; її секретарка заробила для себе 20,000 долярів.

ПОВАЖНИЙ ВІК.

НЮ ЙОРК, 29. січня. — У Бетері Парку найдено на лавці тіло незнаного старого мужчини. На другий день у покійнім розпізнали приятелі Мирона Крозієра, капітана й властителя річного кораблика. Вони кажуть, що покійник родився в 1817 році та при смерти мав до сотки живучих потомків.

ЖАДАЄ КАРИ НА ГАЗЕТИ.

Вашинґтон, 29. січня. — Орґанізатори нової орґанізації, подібної до Ку-Клакс-Клена, розіслали до конґресменів і сенаторів летючки про свою орґанізацію. Орґанізація називається „Лицарі Пламенного Меча", а орґанізатором є Вілієм Симонс, з Атланти, в Джорджії, котрий свого часу був також орґанізатором Клена. Ціль сеї нової орґанізації та сама, що клена, себто удержувати панованнє білої раси та протестанської релігії. Орґанізація не приймає в члени ні католиків ні Муринів.

НЕ ПІДНОСЯТЬ ЦІНИ ХЛІБА.

Ню Йорк, 29. січня. — Нюйоорські пекарі рішили покищо не підносити ціни хліба мимо сього, що ціна пшениці дійшла до небувалої досі ціни понад 2 доляри за бушель. Однак пекарі не кажуть нічого, чи вони в короткім часі не постановлять інакше.

МОЛОДА ВБИЙНИЦЯ МАТЕРИ.

Сан Франциско, 29. січня. — Перед діточий суд поставлено тут 16-літну Дороту Елиґстон, котра кілька днів тому вбила свою матір за те, що вона не дозволяла її йти на забаву. Судя діточого суду заявив, що не має судити дівчини перед діточим судом, бо вона поповнила такий поважний злочин, що вона має станути перед звичайний суд для дорослих.

СВІТОВА ПРОДУКЦІЯ ХЛІБА.

Як вирахував міжнародний інститут сільського господарства в Римі врожай цього року в цілому світі виновить виносить 22 і пів міліона тон ріжного збіжа. Світови запотребованнє з 1. серпня м. р. до 31. липня 1925 р. виноситиме 22 міліони тон. Мимо невврожаю в Европі і Канаді врожаю цього року вистарчить для виживлення цілого світу. До цього треаб ще взяти на увагу решта запасів хліба з минулих років. Треба сподіватися усталення ціни на збіжа.

ПОЖЕЖА В ЛАТИНСЬКОМУ СОБОРІ В ЛУЦЬКУ.

Дня 13 м. м. вечером занялася з невідомих причин пожежа в соборному латинському костелі в Луцьку. Пожежа почалася з головного вівтаря і знищила кілька цінних образів. Між инщими згоріла чудотворна ікона Богородиці в срібній ризі з жемчугами.

РАДІОТЕЛЄФОН НА УСЛУГАХ КОМУНІСТІВ

Виленська поліція викрила у Вильні дві надавчі радіостації, які служили польським комуністам для порозуміння з московськими. Орґаніваторів стації арештовано.

ЧУЖИНЕЦЬКІ ПОЛКИ В АФРИЦІ

До варшавського „Нашого Світа пишуть:

Леґіон, в якому ми служимо се боєва військова частина, що складається з чотирох полків Вони розкидані по всій Африці, але переважно в Мароко. Зимою частини несуть варту близше до Великого Атласу, захищаючи завойовані землі від наскоку непокірливих Арабів, часто в нічну пору нападають на варту, але пости обнесені муром і наскоки арабів є даремні. Бувають ранені і вбиті з обох боків. Араби стріляють дуже влучно.

В літку під страшенними промінями сонця, полки відбувають походи в глибину завойованих земель. Переходи тяжкі, часто без води і хліба. Спимо на землі, підклавши під голову камінь. В результаті боїв свіжі могилки наших козаків.

Відношення до жовніра-чужинця дуже суворе. Він і воює і будує і фортеці і дороги. В склад війська входять люде з усіх кінців світу, — переважно елемент кримінальний. Отримавши пару франків за свою службу, спішать до шинку пропити. „Подруже" життє навіть із „заздростю" серед сих вояків явище звичайне. Моральні переживання козоків серед такого оточення надзвичайно тяжкі. Єдина мрія вернутись на Україну, і як не жити, то хоч вмерти там в боротьбі не за чужу а за власну землю. Другоюж мрією є одержувати рідні часописи й книжки. (Адреса: Fec.-Maroc., Afrique, 3 Reg. Etr. Musique, A. Richko).

ЗНОВУ РЕВІЗІЇ

Понад домами більше й менше замітних Українців перейшла нова „широко закроєна" хвиля ревізій. І так дня 24 ц. м. ранним ранком переведено ревізію в льокалях „Червоної Калини" Нового Часу" та в приватних помещканях о. Навроцького, Палієва, Цегельського, Рибчаків, студентів Волод. Левицького Івана Буфора, і других. Не оминула ревізія і корінного склепу Денейки при ул. Руській.

АФЕРА ПОЛЬСЬКОГО БАНКУ

На днях викрито у варшавському „Банку Польському" міліонові надужиття, яких допустився арештований директор Завадскі. Надужиття Завадского полягало в скупуванню фіктивних чеків американських банків на які не було покриття.

СВЯТО ПРОСВІТИ В БЕРЕЖАНАХ.

Дня 7. грудня 1924 р. відбулося заходами філії „Свято Просвіти". О 9 годині зрана відправлено поминальнє Богослуження в присутности дітвори Р. Ш., ґімназійної молоді, та відпоручників читалень і бережанського гоормадянства. В часі Богослуження співав міщанський хор. Після Богослуження відбувся концерт, в якому взяло участь понад 400 осіб. Поодинокі точки концерту виконали учениці, та учні Рідної школи. Концерт випав удачно. Святочну програму виголосив голова філії Др. Михайло Західний. По концерті о год 12 відбулася просвітна анкета, на якій ухвалено: Членами Матірного товариства стають обовязково всі члени всі члени Виділу читальні, їх заступники, й члени контрольної комісії. всі ті члени трійковою системою зеднують у своїх громадах дальших членів Матірного товариства. Всім читальням припоручено подбати рро закупно бібліотек в головному товаристві. Візвано до збирання почесного дару та випрацьовано правильник для читалень. В анкеті взяло участь 49 відпоручників читалень, — других учасників було около 100, — між ними 20 жінок.

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ В ЄГИПТІ.

Кореспондинт варшавського тижневика „Наш Світ" (з Болгарії) пише:

Разом з недобитками Денікінців та Врангівців чимала скількість українців опинилася в 1920 році в далекому Египті. Опинилася звичайно в таборі і в Бараках. І отже там, під годається свідомість синів україни. Враз розкриваються їх очі; прояснюється розум; прокидається серце, й кажуть вони перед обличчям пірамід і сфинксів:

— Ми не Росіяни, й батьківщина наша не Росія. — Ми Українці, діти дивної України.

Починається ‚самоозначеннє' і праця. В бараку повстає укр. читальня. На стіні портрет батька Тараса, національні прапори і пальми. Шевченко серед пальм африканських, у Саді-Бішр, о Олександрії! Лунає український гимн, „Ще не вмерла", лунають мотиви Шевченка. Особливе — в Шевченківське свято 28-го лютого, 1921 р.

Але перекинуто Українців до Болгарії; підсипано до них „братев" з півночи й „Малоросів" і національно-культурна праця паралiжується.

ПОЛІЦАЙ ДОКТОРОМ ПРАВ.

Недавно промувався на ґрацькому університеті поліцай Йосиф Кінеґер на доктора прав Від 1920 р., Кінеґер належав до ґрацької поліції. як старший вартовий, студіюючи рівночасно право.

Критичне становище большевицької влади в Росії.

БЕРЛІН, 29. січня. — Останні вісти з Москви повідомляють, що становище большевицької влади в Росії з кождим днем стає щораз критичнійше. Як запевняють очевидці, уряд Каменева, Зіновєва і Сталіна вже на дуже хитких підставах, бо каси вичерпані до дна, економічний стан Росії в руїні, перевозовий таксамо, а до того вже загрожує населенню на Україні і в деяких частях Московщини страшний голод.

З тої скрути большевикам дуже тяжко, що тепер ще й виринула політична кріза.

Большевики стараються з усіх сил здобути признанне других держав, вірючи, що роздобудуть кредити і позички і взаміну за се готові признати царські довги, але се мати-ме якийсь вплив на настрій в Росії лище хвилево, а небаром і там переконаються, що се самодурство і корисний настрій минеться, а настане ворожий настрій до влади навіть серед робітництва.

Се використовують російські монархісти і вже заздалегідь готовляться до перевороту.

ЕСКВИТ НЕ КИДАЄ ПРОВОДУ ЛІБЕРАЛІВ.

ЛОНДОН, 29. січня. — Герберт Г. Есквит, довголітній провідник лібералів, приняв шляхоцтво, яке дає йому король Юрій V., але як каже, не покине свого становища яко провідника ліберальної партії.

УКРАЛИ АЛІЯНТСЬКІ ДОКУМЕНТИ.

ПАРИЖ, 29. січня. — Тутешня судова влада викрила, що один французький урядовець украв документи з архівів аліянтської „репараційної комісії" і продав їх одному властителеви ґазет в Америці для проголошення.

Се стенографічні протоколи аліянтських конференцій в Спа, Бульон і Канц.

Французький урядовець Пієр Міцо, котрий забрав і продав документи, каже, що в нього купив їх якийсь американський аґент Маерс.

В АНҐЛІЇ ДОРОЖІЄ ХЛІБ ЧЕРЕЗ АМЕРИКУ.

ЛОНДОН, 29. січня. — Наслідком подорожіння пшениці в Америці, де, як звідомлювали з Шикаґо, бушель пшениці стоїть $2.05, анґлійські пекарі постановили піднести ціну хліба в Анґлії.

САМОВОЛЯ НІМЕЦЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА.

БЕРЛІН, 29. січня. — Німецьке правительство виплатило на власну руку промисловцям з Рурщини 715 міліонів золотих марок відшкодовання за втрати підчас окупації.

Се воно зробило не питаючись парляменту і сим викликало велике невдоволенне в парляментарних кругах.

ОЩАДНІСТЬ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, 29. січня. — При кінці 1923 року майже цілком була впала ощадність в Німеччині наслідком упадку німецьких паперових марок.

Але торік, по введенню золотих марок, ощадність обновлено і при кінці 1924 року вже банки в Німеччині мали депозитів на ощадність на суму $300,000,000.

НІХТО НЕ ХОЧЕ КОРОНИ.

ЛОНДОН, 29. січня. — Альбанія проголосила себе републикою, але з того не вдоволена і шукає кандидата на короля.

Та ніхто не хоче бути королем, кажучи, що до того престола ще треба докладати гроший, а за се ще жде лакомого майже певна смерть.

50 РОСІЯН ЗАНЯЛО ШАНҐАЙ.

ШАНҐАЙ, Китай, 29. січня. — Російські жовніри в числі 50 душ заняли нині місто Китай і привернули порядок в місті.

Вони прийшли на поклик китайського ґенерала Лу з Манджурії. Перед ними втікло кілька тисяч китайських жовнірів.

КАЖУТЬ, ЩО ТРОЦЬКИЙ ТАКИ ВИЇХАВ.

МОСКВА, 29. січня. — Леон Троцький сьогодня виїхав на південь на лікуванє. Він там хоче написати нову книжку п. з. „Помилки".

ЯПОНЦІ ТІШАТЬСЯ ДОГОВОРОМ З РОСІЄЮ.

ТОКІО, столиця Японії, 29. січня. — Японський премієр Като хоче використати договір з большевиками, щоб поправити своє політичне становище і тому готовить велику параду з нагоди приїзду большевицького „амбасадора" до Токіо.

ВАТИКАН СУСПЕНДУВАВ СВЯЩЕНИКА.

РИМ, 29. січня. — Консисторія у Ватикані рішила нині суспендувати священика Адама Грацешевського з дієцезії Оклагома.

(Се імовірно Поляк).

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ .75	На пів року	$ 3.75
Three [illegible]	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

В чім полягає основа росту нації?

Підставою росту і сили нації і її держави все булає і буде її моральна сила.

Моральною силою одиниць і цілої громади держалась кожда держава і сею силою вона виростала великою і могучою. А знову таксамо упадком моральної сили одиниць і всього народу падали і падуть і нині нації і їх держави. Де нема моральної сили, там можна наперед обчислити, коли прийде упадок.

Найяркійшим зразком упадку моральної сили була царська Росія. Там усі сили працювали для сього, а державна влада надавала тон. Вона захопила у свої руки основу моральної сили народу — церкву і її зловживала для своїх нечистих цілий. Від царя Петра Великого православна церков у Росії була поліційно-жандармською аґентурою в руках злочинного царського уряду. Очевидно, що се відстрашило маси народу від церкви, що сталась орудником неморальної сили, замісць моральної.

Такусаму службу сповнювала і російська школа.

Теж такусаму роботу виконувало і російське чиновництво (урядництво) і не диво, що живучи без моральних засад, воно все було продажне від гори до долу.

Бачучи сю моральну руїну держави й нації, російські писменники стали проповідувати бунт, революцію, безбожність, анархізм, соціялізм, комунізм, одним словом, все, що нищить. Бо мали на меті знищити ту злочинну будівлю, яку построїла над народом царська влада.

Сими проповідями руїни перенялася молодіж в Росії, на Україні і в інших краях під царями і руїна прийшла легко як по маслі.

Підчас революції в Росії удержались на верху— найбільші руїнники, большевики.

Вони були найкрасшим висловом 200-літньої руїни моральної сили поневоленого царями населення. Їм ще й помогли всі, що звикли до руйнування моральної сили.

* *

Про протиділанне руїні моральної сили в Росії не було серіозної думки за 200 літ, ані не було ні заходів ні праці в цьому напрямі.

Тому не було поважної, зорґанізованої, морально сильної акції проти большевизму і тому годі й досі таку акцію зачати і перевести.

Бо яка-ж чужа моральна сила Росії!...

Большевики ідуть лише слідом царської влади і далі нищать хотяйби дрібні зародки моральної сили народу.

І не така легка річ буде її відбудувати навіть по упадку большевиків в державі, де 200 літ моральну силу нищили урядовці і писменники.

* *

Сей приклад Росії повинен бути відстрашаючий для Українців.

У них нема такого упадку моральної сили як у Москалів, се навіть Москалі признають із жалем. Але й серед Українців є вплив російського чиновництва і російської літератури. І серед Українців є брушуркові проповідники анархізму й антеїзму (безбожности), не свідомі того, що нищать моральну силу нації, сю основу її росту і її державности. Або зовсім байдужі до сього, бо їх ні українська нація ні її державність цілком не обходить.

Тому ми хочемо подати нашим читачам голос про се питанне може найстаршого нині з українських громадських діячів Юліяна Романчука.

У різдвяному виданню перемиського Українського Голосу Юліян Романчук пише осьщо:

ОСНОВА НАШОГО РОЗВОЮ.

Світова війна, між всяким іншим лихом, великою руїною, нуждою, дорожнею, принесла зі собою і загальний упадок моральности. Почутте чесности і правости заникло; розпуста, пиянство, брехня і всякі злочини поширилися скрізь. Не минуло се лихо і нашого народу, хоч він у світовій війні найменьше провинився.

Тепер [illegible] беруться направляти шкоди, але о головне діло, [illegible] моральности, найменьше дбають.

[illegible], не маючи своєї державности, ані достаточної свобод[illegible] не має і повної можности ходити коло свого добра та тра[illegible] на всякі трудности і перепони.

Але ніхто не може йому заборонити займатись у себе піднесенням моральности й етики: ані не зможе йому перешкаджати в тому. А така робота се перша і найважнійша потреба, се основа всього дальшого нашого розвою.

Длятого повинен кождий з нас, кождий, хто почуває себе чесним і правим, старатись і причинятись до ширення і утвердження чесности, правости і характерности в нашому народі, власним прикладом, наукою і заохотою прихвалюванням і картанням, приватним і публичним.

В чому іншому не так легко нам і не скоро зможемо дігнати другі народи і дорівнати їм, але в моральности, чесности, зможемо навіть всіх перевисшити.

Тим будемо могти гордитися; від того прийде нам і слава і сила і гаразд.

КІЛЬКО ЇХ Є СПРАВДІ?

Із секретів польської статистики.

Львівське Діло пише:

Кількo є Поляків на світі і який є склад населення Польщі. е не Стак легко знати.

Підручник географії Польщі проф. Ст. Павловского, виданий 1921 р. начислює їх на землях нею занятих на звиш 20 міл., а разом з заморською і сезоновою еміґрацією на около 25 міліонів (стор. 44).

Куратор Собінський в своїй ґеографії Польщі з 1924 р. знова пише, що число мешканців, що признаються до польської народности (не знати тільки чи з доброї волі!) виносить в цілій польській державі 18,779.-000 мешканців (стор. 74), а крім сього начислює 8 міл. Поляків поза її межами в цілім світі, разом отже виходило би около 27 міл., значить о 2 міл. більше ніж у Павловского, хоча в самій Польщі, після рахунку Собіньского, Поляків є меньше, за те більше за границею, як подає Павловский. Вкінці в календарику „Іскри", виданім на 1924/25 для молоді, начислено Поляків всього 19 міліонів (стор. 188). Додати треба, що се число подане в уступі „Раси і народи світа", отже як загальне число всіх Поляків на світі. Принагідно згадаємо, що Українців (під іменем Русіні) начислено тамже 33 міл. Не завадить згадати, що підручник Павловского і „Іскри" вийшли з тої самої фірми, а саме „Ксьонжніци", акц. спілки, товариства польських учителів шкіл сеердніх і висщих у Львові.

Процентово виносять Поляки на думку Собіньского 68% загалу населення Польщі, натомісць „Іскри" в уступі: Стосункі народовосцьове в Польсце подають 55.5% Поляків, 18.2% Українців, 5.8%, 0.9% Литовців, 7.3% Німців, 11.3% Жидів, 0.9% иньших (стор. 228). Собіньский не подає числа мешканців непольських народностий. Павловский подає Українців на около 4.7 міл., 2 міл. Жидів, 0.9 міл. Білорусів, около 1.5 міл. Німців (без гор. Шлеська). Стор. 44).

Вкінці на думку Суйковского число Поляків виносить 24 міл., з того на етноґрафічній території 16.600.000, на українсько-литовських і білоруських землях 3 міл. 800 тис. і стільких на чужині.

І будь з того всього мудрий!

Та ми якось то видихаємо, але що буде з української дитиною, або хотяй би з учителем, як він опираючися на найновійше польське кураторією львівською поручене йому видавництво подасть, що Поляків в польській державі є не богато більше, як половина коли його шеф-куратор в своїм підручнику твердить, що Поляки становлять більш чим 2/3 загалу мешканців.

Чому та статистика така нещасна, читач певне сам догадається — та щоби не було ніякого сумніву, подамо відповідний вимок з Собіньского, а тоді кождий зрозуміє, по що йому конче треба було начислити 68.6% Поляків в Польщі. Отже читаємо: Не є Польща державою вповні одноцільною під національним оглядом в тій мірі як Італія або Франція, але нарід, що творить державу, становить більше чим 2/3 загалу мешканців супроти меньшостий, що розпадаються на кілька ріжних ґруп етнічних: не можна отже Річопосполитої назвати державою „народностий" („народовосцьова"), (стор. 75).

Ось де собака погрибана.

Щоби могти Польщу назвати „народовою", національною державою, треба відповідно спрепарувати статистику. Та і се не помагає, бо крути-верти, а таки навіть згідно з статистикою Собіньского годі назвати державу, хоч би лише з числом 31.4% чужого населення „народовою" польською державою, бо все вона таки є мішана під оглядом національним.

А що вже й сказати, коли взяти під увагу, що в тій державі є по обчисленням польською кураторією шкільною припорученого видавництва 45.5 сорок пять і пів) відсотків непольського населення.

ЗА ОПАНУВАННЄ СЕЛА

На території всього Радянського Союзу відбулися нові вибори до т. зв. низових установ (сільрад). Відбулися вони на основі нового декрету, що мав втягнути до тих установ і широкі позапартійні маси.

І щож виявилося? Участь у виборах збільшилася, але дуже незначно. На Україні наприклад тільки на 10 відсотків. Подекуди виборців терроризували комуністи. На загал комуністи провалилися. А не зважаючи на незначне збільшення виборців, подекуди була застрашаюча виборча абстиненція саме середняцьких позапартійних елементів.

По такому висліді виборів вдарила преса в дивний тон. Бо ось Стеклов, один з найвизначнійших московських публіцистів написав у „Ізвестіях" таке: „голоси віддані на комуністів можна витати тільки в тому випадку, коли їх віддано добровільно і без примусу". Якщо це було навпаки, то треба попрощатися з ідеєю опанування села. Застрашаюча виборча абстиненція по деяких округах і голоси деяких безпартійних про те, що при виборах були надужиття з боку місцевих комуністів, заставили пресу вдарити в тон ревізії виборів, а що найменше уневажнення їх в деяких округах.

І дійсно 30. грудня 1924 р. появився декрет президії Всесоюзного Центрального Виконавчого комітету, яким доручено всім виконкомам усіх република перевести нові вибори у всіх випадках, де при відбутих щойно виборах установлено анормально низький відсоток участи виборців у них або факти надужиття.

Та на цьому не кінець, бо ось другий визначний большевицький публіцист Бухарін заговорив навіть про те, щоби запровадити інститут безпартійних „сількорів". Чому? — Тому, що всі партійні сільські кореспонденти ніколи не пишуть безсторонно, ніколи не подають правди, а підмазують все комуністичним сосом у виді демаґоґічної фразеольоґії та бажають таким чином догодити владі і партії. Безпартійні кореспонденти напевно інформувати-муть безсторонно і праувати-муть правдиво і безсторонно.

Попри все те утворено при Центральному Виконкомі С. Р. С. Р. т. зв. „нараду для справ радянського будівництва". Метою тої нової установи має бути „притягнення якнайширших мас безпартійних робітників і селян як мущин так і жінок до праці біля радянського будівництва і висунення їх на відповідальні радянські становища та закріплення таким чином народнього господарства на основі спілки робітничої кляси зі селянством". Так каже постанова про „нараду".

Ця велика мета названої установи зовсім не перешкаджає обставині, що в „нараді" засідають самі комуністи і не видно в ній ні одного безпартійного. Отже це самі комуністи розважати-муть у тій новій установі проблему „теоретичної однозгідности клясових інтересів пролетаріяту і селянства та практичного їх конфлікту". Всі ці заходи доказують, що село стоїть непохитним муром, якого ніяк не можуть пробити стрільна комуністичної зброї. Село вперте, а комуністи хочуть за всяку ціну ту впертість зломити. Через те й уневажнювання виборів там, де була надто велика абстиненція, через те й окрема установа для втягнення селян до радянського будівництва.

Всеюзний староста Калінін пише про цю справу так: „ніколи не можна лишати без уваги боставини, що союзник робітничої кляси (селянство) має прикмету піддаватися впливам не тільки комуністичної партії але й дрібнобуржуазних партій. Щоби вилічити селянство від тої недуги, на це потрібна виключно та незвичайно вміла тактика нашої партії на селі, а зокрема незвичайно вміле проводження партійних деректив про працю між селянством".

Як бачимо, то до селянства беруться не на жарт. Воно їм необхідне як сила. Його треба зєднати не тільки для радянського будівництва, але й для тої боротьби, яка усміхається комуністам із буржуазією всього світу. Тепер при наладженій знаменито внутрішньо-політичній армії ДПУ легко є виконувати диктатуру горстки над сотками міліонів. На жаль та політична армія червоної поліції є увязнена самим тільки нутром союзу. Поза його межі на поле боротьби вона йти не може, бо її ніхто не заступить при обороні диктатури в нутрі. На фронт, в даному випадку на орґанізований Англією протикомуністичний фронт необхідна маса і сила. Коли маса не буде віддана комунізмові, то вона не буде представляти собою ніякої сили. І ось тому то комуністи завзялися опанувати усю масу. І тому то вони готові навіть на деякі жертви з боку партії саме в імя позискання симпатії селянських мас. Ті жертви можуть бути аж завеликими для партії, коли направду вся безпартійна маса рушиться і заінтересується радянським будівництвом. Але небезпеки для комунізму не може бути з того ніякої, бо комуністи резпоряджають достаточною силою для кождочасного збереження диктатури в часі мира. Инша справа в часі війни. І ось саме для війни роблять комуністи союз зі селом.

В. М.

Поворот зі школи до дому.

Як виглядало давне українське село.

Наші іміґранти охотно пригадують собі ріжні подробиці життя і побуту Старого Краю, — як виглядає наше село на далекій Україні, як живуть люди, які їхні звичаї й обичаї. Здається всім, що в Старому Краю все є без змін, давнє й старосвітське, як було перед віками. Але в дійсности і Старий Край зміняється, забуваються старі прості звичаї, приходять нові, змінені, зі зміною культури. Тому з ще більшою цікавістю слухаємо оповідань старих людий про наше життя зперед 30, 50 і 100 років. На цьому місці даємо такий опис давнього українського села коло 1830 р. — майже сто років назад, — як його описав у своїх споминах один старий священик з Поділля, згадуючи свої шкільні літа.

Ученик, що проживав в місті у школі, цілий рік жив спогадами про рідне село. Відсиджуєш, бувало, в місті свій час, як у тюрмі, в оковах, а душа рветься на село, як на волю, якби там було все найкраще на світі!

Але це село не було тобі ніяким привіллям; Воно жило у тяжкій неволі, закріпощене Ляхами й Жидами, забите, пяне, голе й босе... Вдома біда: найбільше жили ми — священичі діти — одними моченими сухарями. Батько — священик працює до втоми і нас гонить до роботи в поле... Довкола все знеможений народ, — у буддень понурий, у свято пяний. Хати немов на курячих лапках, довкола по більшій части ні кола, ні двора, товариші дитинства — діти голодні як собачата... У повітрі вічно пахне панським нагаєм, жидівським патинком і розпареними різками станового (російський урядник). Так і бубнить постійно у вухах: „пся вяра! пся крев! ти мужик, свиня, Гаврило!"... Така була похмура і гнітюча була атмосфера! А все таки десь у верствах недосяжних для пана й Жида й станового скривався на селі сам ніжний, здоровий і животворний подих свойого життя. Почуваєш його на кождому кроці, а як раз почуєш — ніколи не забудеш.

Відчували ми це, як приближався час відїзду з міста, зі школи, на село. Вже саме приближенне цеї хвилі зміняло наш щоденний, нудний і сонний настрій. Тоді з кождим днем ми немов пробуджувалися з довгої сплячки, виростали, ставали богатирями, одчайдухами. Самі учителі починали поводитися з нами обережнійше. „За мною приїхали!" кричить один щасливий, вривається до кімнати немов вихор і всі радісно усміхаються до нього. А яка туга находить на тих, у кого не лишилося ні свояків ні кревняків, тільки спомин по рідному селі! Але над ними милосердяться їхні товариші і розбирають їх по своїх домах. Убогі сироти-бурсаки, яких до бурси пішки привели їхні матері, — тепер весело майструють торбинки з випрошеного лахміття, готовлять довгі подорожні палиці і тішаться думками про далеку дорогу, без гроша за душею... Які веселі ті нічліги по полях і лугах, а в негоду по селянських хатах і курінях... В руці маєш окраєць хліба, що дала тобі якась милосерна бабуся, зі словами: „з бурси? сирота? на, моя дитиночко, підпасись, он-як тобі живіт стягнуло!"....

Несамовитий якийсь стаєш, як вийдеш з міста й опинишся серед спілих, золотистих нив, побачиш з близька перше село і церкву з трьома банями. Кидаючи геть шапку, чоботи, зіскакуєш з воза — босі ноги тонуть у теплім пушистім поросі чорнозему. Яка насолода!

По полях мляво рухаються загорілі, спочені, запорошені лиця. На межі стоїть хлопець з „близнюками" (двома горшками вкупі), сміється до нас, кричить: „Поповичі!" По дорозі затрималася баба з банькою, приложила до чола руку, добродушно витає нас: „Оце неначе мішок розвязали! Як галич посипались!" Всім їм весело кричимо: „добрий день", „помагайбі", „щасти Боже"...

Потягнулася довга дорога, знайомі села, поля, ліси, лужки, греблі, мости... Яке цілюще видається тут палке проміння південного сонця, які поважні уявляються ці німі робітники по полях, що сердито споглядають на панка з нагаєм, що сторчить недалеко! Як сумно днем на селі, в ньому все ніби вимерло, все на панщині! Набожно хрестимося, як серед піль залитих тихим, золотистим світлом заходячого сонця теплі хвилі повітря донесуть здалека звістку про вечірню!

А нічліг при криничці під вербою! З яким напруженням прислухуєш, як постепенно завмирає природа... Немов утома лягла на всьому: і повітря і трави і дерева, — немов усе рядом розтягнулося від утоми як і ті кріпаки, що вернулися з поля до дому і, як хто повалився, по мертвецьки спить. Як солодко і ти засипляєш, як охочо встаєш до сходу сонця, умиєшся при криничці і тутже помолишся, ставши лицем до сходу...

От, села за селами, все знайомі види, знайомі типи, — люде забиті, немов придурманені, але добрі, ласкаві як притрапиться біда в дорозі, як увязнемо в болоті або перевернемося з гори, прохожий підійде, погляне, скаже:

„Біда, — нехай вам Бог помагає". Вісь зломилася, майстра нема в селі, або пішов на панщину. „Дасьте кварту горівки, полагодимо". Цюк-цюк, — і справді щось похоже на вісь появилося, і доїдем з нею до дому. Кінь захворів— „кров треба пустити", говорить один, — „занозу зробити" — радить другий. „Перегін, опій, зіла що небудь на паші"... Товкмачать, товкмачать і якось поправлять коня. Сам захворієш — горілочки з перцем або з сіллю випий, полегчає". Послухаєш — і полегчає!

Але от і останнє село, от і ліс, за яким відкриваються рідні ниви і за ними верхи копул нашої церкви. І погонич і ми настроюємося уважно і парадно, одягаємося, приводимо все у лад на возі, тихо їдемо лісом, відразу зняли шапки і втупили очі вперед. „Господи Ісусе Христе"... набожно шепоче погонич і хреститься, побачив скорше від нас копули церкви через прогалину в гущі ліса. У нас і молитва завмирає на устах!...

От і наше село, все знайомі хати, ще більше осіли і похилилися, але вибілені чистенько. От стара, висока „фіґура" серед села, з якої — так мені все видавалося — страждучий Спаситель глядить на страждучий у тяжкій неволі народ, якби співчував з ним і додавав йому сили своїм прикладом... Хати зачинені, по селу тишина, всі на панщині. Тільки звільнений від панщини мужик Павло Старенький плутає ногами по дорозі з коршми.

„А, приїхали паничі — поповичі! Бачите, який я пяний.... Смійтеся на здоровле"...

Оце признана усіми „золотожінка" Бондарчучка спішить з панщини до дому, раньше від усіх покінчила свою копу, кожний сніп в пояс, — в одній руці близнюки, на другій дитина, на плечах свитка, серп, банька, колиска і ще дещо, та вона весело здоровиться з нами, твердо і шпарко ступає по дорозі, збиває порох під ногами. Спішить до дому, щоби все прибрати, помити, поладнати, добути палива, принести води, приготовити чоловікови галушки на вечір, пошукати по селі за своїм поросятком...

От і наша садиба! Батько стоїть на танку, виглядає нас, іде до воріт знеможений, — біжить до воріт наша сестричка, що сама живе при батькови — вдівці; за плотом сторчить Іванко, старий вояк, церковний сторож й очевидно готовиться сказати нам: „Здорові були, що чувати?"... Оглядаємося довкола, — так само бідненька хатка, та сама комора, клуня, загороди, хліви, садочок вишневий, ті самі собаки...

І все тут на місці, ніщо не перемінилось, і все так прихильно глядить на нас, і таке на душі щасте, таке в серці тепло і радість!

І пішло дальше життя, якого з нічим порівняти не можна. Почуваєш, що виростаєш і кріпнеш, що живеш повним життям, мов той буйний колос на стеблі, як той молодий дубчак з твердим листем, як струнка і сочиста трава у дубовому лісі. Ширще і ширше розвиваються думки, немов хтось невидимо ходить за тобою і нашіптує тобі сміливі замисли, святі обіти й любов — любов без кінця до всього, страждучого і обтяженого, до свойого темного і ласкавого народа, до голої, босої, але гарної України!

100.000 ЧЛЕНІВ ДЛЯ „ПРОСВІТИ"

Отсе справді не по рутенськи, і не по українськи навіть — але по американськи! Та стрівайте, шановні читачі, сих 100,000 членів ще немає! Вони щойно мають здобутись, мають бути вписані, бо кампанію на здобуте не меньше і не більше як 100,000 нових „Просвітян" зачав ніхто інший, як звісний зі своеї не української рухливости та американської популярности нюйорський „Січовий Базар".

„Січовий Базар", звісний зі своеї служби кождій добрій народній справі. В політику він не мішається, бо се слизка дорога; де не один ногу звихнув, а то й шию (політичну) зломив. Але кожде добре, гарне, культурне діло „Січовий Базар" все підопре. Осьтак і тепер „Просвіта".

Грудень був місяцем „Просвіти" в якім може прибуде яка тисячка членів з Америки з того загально народнього драйву. Але п. Сурмач з „Січового Базару" не вдоволився сим. Його підносило, коли він глянув як у нас по старосвітськи робляться такі драйви. Він Американець і рад би бачити в нас більше американського духа в таких справах. І от недовго думав, а сам заініціовав драйв на 100,000 членів для „Просвіти".

Смілива думка! Але „до смілих світ належить" та „смілим щастя сприяє" кажуть старі римські пословиці. І хочби з того драйву „Січового Базару" вийшло не 100,000, але тілько 10,000 членів для „Просвіти", а хочби й 3,000 тільки то се буде великий успіх. І не тілько буде успіх для „Просвіти", для народнього діла взагалі, але для старого краю зокрема, але се буде наука, як робити такі драйви на модерний американський, а не старорусь кий лад.

Якже виглядає сей драйв „Січового Базару"? А дуже просто! „Січовий Базар" видрукував 4,000 зшитків, вписових листків для впису у „Просвіту" у Львові. Кождий зшиток має 25 вписових карток, себто разом є їх 100,000. Кождий вписовий листок має три части (колюмни). Перша часть остає в зшитку, а як цілий зшиток заповниться, то зшиток має звернутись до „Січового Базару". Друга часть се поквітовання для того, хто вписуєсь до „Просвіти". А третя часть се повідомлення для „Просвіти" у Львові, яке збираючий (колектор) посилає разом з грішми до Львова до „Просвіти", Ринок ч. 10. На всіх трох частях вписується докладно імя, назвиско і точну адресу, того хто вписується за члена (чи жертводавця): Вписує з членською вкладкою на 1925 рік, разом виносить 2 долари а жертви, як хто схоче. Хто впишеться на члена дістане від „Просвіти" зі Львова календар на 1925 і потім кілька цікавих книжок.

Отсих 4,000 зшитків „Січовий Базар" розсилає по всій Америці, до всіх українських редакцій, важнійших українських товариств та до своїх агентів, чи постійних костумерів з поученням, що робити з ними. Кождий листок у зшитках нумерований. „Січовий Базар" записує собі, кому які нумери зшитків вислано, значить, хто за них відповідає.

Якже виконуєсь контроля? Дуже просто і то аж з трох сторін: По перше, кождий колектор, як вже сказано, має замовлені зшитки відіслати „Січовому Базареви". По друге кождий, хто впишеться, чи дає жертву, дістає поквітовання і по двох місяцях може побачити, чи дістане що з „Просвіти" зі Львова, чи ні. Як ні,— буде чіпати колектора, що з його грішми сталось. По трете, колектори мають відослати гроші рівночасно з вписовими листками (реджістровано) прямо до „Просвіти" у Львові, а „Просвіта" буде вести окремі записки таких членів та повідомить зараз „Січовий Базар", хто і який нумер листка вписався та через котрого колектора і відки. По якімось часі „Січовий Базар" завізве всіх колекторів звернути зшитки і через те буде повна контроля над збіркою, хоч гроші переходять не через „Січовий Базар" а йдуть від колектора просто до Львова.

Чиж се не простий спосіб, і ліпший, ніж інші збірки старими дорогами? Треба лиш побажати, якнайкращого успіху сій патріотичній акції. А „Січовий Базар" за свій помисл, труд, захід і кошт заслугує на признання. Бо видруковання і розсилка зшитків коштує певно 200 долярів, яких „Січовий Базар" не числить, таксамо як не числить свого заходу та роботи. Се не абиякий дар для „Просвіти" від „Січового Базару". Отже нам примір пожиточного патріотизму.

Даймо і ми такий примір, бодай вписуючись у „Просвіту".

Др. Л. Цегельський.

Найновійші Книжки зі Старого Краю

- † До характеристики українських правих партій. В. Андрієвський ... 10
- † В 60-і роковини смерти Шевченка ... 10
- † Жах. Збірка оповідань. Бандурист ... 10
- † Незабутні. Нариси. Б. Лепкий ... 15
- † Памяти І. Франка. Зібрав З. Кузеля ... 10
- † З минулого. Т. І. В. Андрієвський ... 50
- † Українська літературна мова й правопис ... 10
- † Енеїда. Твори. Т. І., І. Котляревський ... 45
- † Наталка Полтавка і ин. Твори. Т. ІІ., І. Котляревського ... 25
- † Славянський світ в його минулому й сучасному. Д. Дорошенко 1.50, в гарній оправі в пів полотно з картою Славянщини ... 2.00
- † Спомини утікача. В. Леонтович ... 30
- † Життя й відносини на Радянській Україні. І. Герасимович ... 20
- † Під колесами історії. Др. С. Томашівський ... 25
- † Марко Проклятий і ин. Твори О. Стороженка ... 45
- † Кобзар. Т. Шевченко ... 1.50
- † Повісти (Артист, Музика й ин.) Т. Шевченко ... 90
- † Чорна Рада. Твори. Т. І. П. Куліш ... 50
- † Поезії. Твори. Т. ІІ. П. Куліш ... 50
- † Голод на Україні. З 39 образками. І. Геравимович ... 50
- † Василько Ростиславич. В. Бирчак ... 1.00
- † Кобза та кобзарі. В. Ємець ... 35
- † Національне виховання. Б. Клин ... 15
- † Україна. Твори. Т. ІІІ. П. Куліш ... 30
- † Псалтир. Твори. Т. IV. П. Куліш ... 50
- † Огляд національної території України. Др. Ст. Рудницький ... 35
- † Каїн і Авель. Драма. І. Орлов ... 30
- † Українська справа зі становища політичної ґеографії. Др. Ст. Рудницький ... 50
- † Словар української мови, повний, в двох томах кишеневого формату, Б. Ґрінченко, в оправі ... 6.00
- † Російсько-український словар в 1 томі в кишеневім форматі, Уманец ы Спілка, в оправі 3.00
- † Струни. Антольоґія української поезії від найдавнійших до нинішних часів. Влаштував Б. Лепкий. 2 томи ... 2.75
- † Оповідання з Всесвітної Історії. Ол. Барвінський, в двох частях ... 80
- † Основи Пластунства (скавтінґ), О. Яремченко 10
- † З минулого, І. В. Андрієвський, в пол. оправі 1.50
- † Вибір Творів, Яків Щоголів ... 25
- † Дорош, Гаркуша і инші оповідання, Олекси Стороженка ... 45

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на імя, яке подаемо у понисшій адресі.

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

НЮ ЙОРК, Н. Й,

Отсим подається до відома, що

ЗБОРИ КОРПОРАЦІЇ „Українського Народ. Дому"

— відбудуться —

в понеділок, 2. лютого с. р. в головній галі У. Н. Дому 217-19 Іст 6-та ул. Ню Йорк, о год. 8-ій вечером.

Проситься всіх членкинь і членів корпорації явитись на збори особисто і на час.

ЗА КОРПОРАЦІЮ У. Н. Д.:
Василь Лазута, предс.;
Іван Добрянський, секр.

ДО НАУКИ І ПРОСВІТИ ВЕДІТЬ СВОЇХ ДІТИЙ!

Поклик до всіх Українців замешкалих в BRONX, NEW YORK (гора міста) І ОКОЛИЦІ!

Повідомляемо усіх Українців замешкалих в висше згаданих місцевостях, що наука в **Українській Народній Діточій Школі в Бронкс, Н. Й.,** відбуваєся в **гали Булевард Палейс** під ч. 1130 Southern Boulevard і 167 ул. в слідуючі дни: вівторок, середа і пятниця від 5 до 7 год. вечер; в суботу від 1 до 3 пополудни діточий хор і музика з нот під проводом кваліфікованого учителя д. Д. Турчанського.

Доїзд до школи вигідний з усіх сторін. До школи можете вписувати своїх дітий в кождий день науки або в секретаря школи. Всіх Українців, котрі хотять вписати своїх дітий до школи і тих, що бажають бути членами Укр. Народної Діточої Школи в Бронкс проситься прибути на шкільні збори, котрі відбудуться в неділю 1. лютого о 2-гій год. пополудни під ч. 1073 Simpson St., у т. Д. Федиша. Важні наради в справі великого концерту і вечерниць. — Василь Швед, предс.; Николай Шальвіра, касієр; Василь Морозович, секретар, 1134 Simpson St., Bronx, N. Y. 24-25

КАЛЕНДАР ТОВ. ПРОСВІТИ ЗІ ЛЬВОВА - - - - 75 Ц.

ЗАМОВЛЕНЯ СЛАТИ ДО:
SVOBODA
83 GRAND STREET,
JERSEY CITY, N. J.

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

Українське Товариство „Поморяни" відограє

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-го ЛЮТОГО 1925 РОКУ

В УКР. НАРОДНІМ ДОМІ, 217-219 E. 6th STREET, NEW YORK, N. Y.

дві гарні комедії

НАСТОЯЩІ І ПО ПЕРШІМ ВРАЖІННЮ

О. Бобикевича. Зросійського переклав Будзінський

По представленню БАЛЬ.

ПОЧАТОК точно о год. 7.30 вечером — ВСТУП 75 центів.

Дорогі Громадяни! Товариство „Поморяни" покладає всю надію, що не пропустите нагоди побачити так гарних комедій. Приходіть громадно і на час. — Комітет.

ЦЕНТРАЛЬНЕ МУЗИЧНЕ БЮРО

ВЕЛИЧАВІ КОНЦЕРТИ

ПЕРШЕ ОДИНОКЕ ТУРНЕ ПО АМЕРИЦІ

ПО КОЛЬОСАЛЬНІМ УСПІХУ В НЮ ЙОРКУ.

Е. В. ВОРОНЦОВА
Незрівнана виконавчиня руських народних пісень і циганських романсів.

В. СТРЕЛЬСКА
пріма балєріна московського балета.

САНДРО КОРОНА
піяніст-композитор Петроградської консерваторії.

С. Ф. САРМАТОВ
Батько російського куплета, Автор-гуморист.

ДІТРОЙТ, МІШІҐАН
ORCHESTRA HALL, Woodward cor. Parson
СУБОТА, ДНЯ 14-го ЛЮТОГО о годині 8.30 вечером.

ҐЕРИ, ІНДІЯНА
MODERN CLUB
НЕДІЛЯ, ДНЯ 15-го ЛЮТОГО о годині 3-тій пополудни.

ШІКАГО, ІЛИНОЙ
ASHLAND AUDITORIUM
НЕДІЛЯ, ДНЯ 15-го ЛЮТОГО о годині 8.30 вечером.

МІЛВОКІ, ВІСКАНЗІН
COLUMBIA THEATRE
ПОНЕДІЛОК, ДНЯ 16-го ЛЮТОГО о годині 8.30 вечером.

КЕНОША, ВІСКАНЗІН
POLONIA HALL
ВІВТОРОК, ДНЯ 17-го ЛЮТОГО о годині 8.30 вечером.

Небувала програма — Добрий репертуар — Музика — Гумор. Вони любимці нюйорської публики. Вони краса і гордість російської сцени.

CENTRAL MUSICAL BUREAU Geo. Kramer, Dr. W. Berg — Managers

ДІТОЧІ ТЕАТРАЛЬНІ ШТУКИ.

	цнт.
Бунт ляльок, комедійка в 3-ох діях (18 осіб)	10
В чужім пірю, картина в 3-ох діях (10 осіб)	10
Дарунки русалок, фантазія в 2-ох діях (16 осіб)	10
Добрі діти, з життя амер. школярів в 3-ох діях (8 осіб)	15
Іменини Влодка, комедійка на 3 дії (8 осіб)	10
Коник стрибунець, сценічна гра в 1-ій дії (5 осіб)	10
Лісова казка, сценка на 1 дію (10 осіб)	10
Печери, сценка на 1 дію (8 осіб)	10
Соняшник, в 3-ох діях (9 осіб)	15
Сироти, в 1-ій дії (10 осіб)	10

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ПРОРОКОВЕ ОКО

— або —

ІВАСЬ БИСТРИЙ І ЙОГО ПРИГОДИ

за В. Лозинським переповів М. Ценівський.

(Продовження)

(34)

І лише стільки я їх бачив і чув. Чайка помчалася скоро по морі, наче ластівка у воздусі й зникала мені на очах, аж небавом чорніло лише щось дрібного наче на ставі.

Добилися ми вкінці під Балчик. Тут висіли ми на сушу. Власник корабля нічого не хотів узяти від нас за перевіз. Казав, що колиб прийшло до розрахунку, тоді не батько йому, але радше він батькови мусів би доплатити. В Балчику батько так як і я був з болгарська приодітий, бо ще на кораблі купив собі болгарське вбрання від одного вбогого моряка. А так не задержувалися ми ані не відпочивали в місті, бо на кораблі вже аж занадто настоялися і насиділися, мерщій помандрували країною, що зветься Добруджа. Живуть там і Волохи і Болгари і Турки й Україїнців небогато. Та нам випадала так дорога, що ми йшли якраз сторонами, де були лише самі Турки. Це мене не мало тривожило, бо я боявся лихої пригоди й напасти. А то може й добре так було, бо Турки всюди — тому що знають добре лише свою рідну мову — нас мали за болгарів або Сербів, отже за раїєів, або підданих турецького цісаря. А мій батько стільки на галері навчився по турецьки, що вмів купити хліба, нічліг найти і дорогу випитати тай продати себе — як то кажуть — не дав би.

Дуже ми бідували на цій мандрівці і не все знали, куди найкоротша дорога. Немало миль приложили ми собі, а й гроші вже нам виходили, а на хліб і воді треба було заприставати, а до цілі все ще далеко, далеко. Так прийшли ми до міста Мазарчика — а мали ми вже при собі ледви кілька нужденних мідяків, що і на сухий хліб дальше не вистарчило би.

Дуже ми зажурилися, хоч собі один одному додавали серця, бо вірили, що коли Бог вивів нас із більшого нещастя, то і з голоду нам на дорозі не дасть згинути.

З немалим жалем прийшлось мені розлучатися з пістолем, котрий мені був дав Вороба. Тай то замісць грошей, ще й біди не напитав собі, бо в турецьких краях раясам або християнам підданим під загрозою смерти не вільно мати зброї. А нас, як я сказав, уже, вважали раясами. На щастя найшовся чесний Турок, бачив нашу нужду, з милосердя купив пістоль, але хоч то була першорядна зброя і дуже доброго львівського майстра, то таки я дістав за неї ледви кілька золотих. Ми вже навіть не хотіли ночувати в цьому Базарчику, але пустилися в дальшу дорогу. Обіцювали ми собі відпочати й покріпитися в найблизшому селі. Козлуджі, бо там — думали ми — буде нам дешевше і безпечніше.

Виходимо з міста, минаємо великий, гарний караван-серей, цебто турецький заїздний дім із гостинницею, де видно лише дуже знатні й богаті купці ставали. Коли так переходимо біля цього караван-серая, чую нараз голос трембіти, а такий мені знаний, що я пристанув у непевности, чи теж мені лише не причулося. Підходимо до вікна, з котрого доходило мене ці звуки, та якраз затихло в цю хвилину. Та я таки чекаю ще хвилину, хоч батько тягне мене за поли, щоби я вже йшов, бо смеркається, а до Козлуджу добрий шмат дороги. — Але ось чую знову тісамі звуки. Тепер я вже певен, що не причуваєтся мені, бо пізнаю нуту пісні:

„Тяжкая річ любити
І до тебе ходити..."

Ніколи мені ані передше ані опісля ніяка музика не здавалася такою солодкою й чудовою, як тепер, бо вона нам рятунок звіщала.

— Пан Боднарчук — викликнув я з великою родістю і прискочив до гостиниці, оставляючи счудованого батька на дорозі.

І дійсно так було, як я догадувався. В кімнаті гостинниці сидів на килимі пан Боднарчук, по турецьки, з підогнутими під себе ногами і грав на цьому довжезному флеті, аж лице почервоніло йому, а лиця роздулися наче міхур.

XVI.

ПРОРОКОВЕ ОКО.

Здивувався пан Боднарчук, коли побачив мене, аж трембіта випала йому з рук. Одначе врадів мною дуже і вельми щиро звітався зі мною тай побіг зараз по пана Захновича. Почали мене випитувати, відкіля я тут узявся і що то за чоловік, що зі мною йде. Коли я розповів їм усе, звідувалися, що все так щасливо зложилося, хвалили мене й були дуже прихильні до мойого батька, жалували, що стільки трудів ми перебули й бажали нам щасливої зміни. Я їм сказав, що коли їх обох бачу, то здається мені наче б я вже дома а не на чужині між поганцями. На те пан Захнович:

— Добре кажеш, бо ти дійсно наче дома. Вертати будете оба, ти і твій батько, зі мною разом до дому.

Я його на це в руку поцілював, кажу що слів мені недостає, щоби йому подякувати за це добродійство як ялося. Буду йому відслуговувати як найвірніщий а останній його слуга. А він на це:

— Я може таксамо радий з цієї стрічі, як і ти, бо мені треба людей до коний. Ось саме завтра мали ми згодити якогось Турка, а так візьмемо батька й тебе, бо так мені ліпше і вам буде добре.

Пан Захнович мав шість добрудських коней; купив був їх у цьому краю, всі дуже гарні, що кращих і здоровших уже хіба не найдеш. З цими кіньми в дорозі мали ми немало роботи й клопоту, бо коло них треба було ходити наче коло дітий. Над їх здоровлям пан Захнович аж трясся, бо в кожньому з них було все майно. Кождому чоловікові я бажав би, щоби йому було так добре як тим коникам за цілу дорогу.

Щасливо, хоч не без пригод і ріжних прикростий, вийшли ми вкінці з турецьких країн, переправилися через частину Волощини і дісталися на границю до Дністра. А вже була пізна осінь. Коли ми переправлялися через Дністер, долетів до мене голос церковних дзвонів. І ніколи не забуду, як врадувалася моя душа коли я їх почув. Начеб на привіт нас нещасливих було то на порозі любої батьківщини. А від довгого часу почув я у перве ці дзвони. В турецьких краях не тільно християнам будувати церковних вежей ані дзвонити. Отже ці далекі звуки дзвонів, що з Дністром плили до нас, здавалися мені такою солодкою музикою, начеб це співали небесні херувими.

Але ці дзвони голосили не лише славу Господню. Вони несли під небеса людські жалі, плачі й нарікання. Ціле Поділля ще начеб кервавилося після страшних татарських грабіжей. Ще там головні не вигасли, де поганці підпалювали села й міста. Всюди згарища й руїна, всюди стратовані копитами татарських коний поля, що й трава не хотіла рости.

Милий Боже, який жеж то тяжкий твій допуст на цю вкраїнську землю, а вже найстрашніщий хіба на цю подільську країну, таку врожайну, медом і молоком пливучу, як то кажуть, колиб не ця страшна Татарва! Ми під мадярськими горами мало зазнали Татарів, і Львів як укріплене місто, не дуже потерпів, але тут на подільській землі, щойно, брате, бачив ти, що то значить Татарин!

Їхали ми попри великі земляні насипи. Роблять їх тут, щоби далеко бачити, чи Татари не йдуть, попри шанці копані на борзі, в котрих нещасливий нарід, як міг, майже голими руками, боронився. Йшли ми попри на-пів згорілі бочки; палили в них смолу, щоби давати знати людям, що Татари йдуть. А всюди знищення людського майна й людської праці, цього я вже з самого жалю розповісти не в силі. А як їхали ми до Жванця, наче впали в саму татарську гавру, хоч Татарів уже давно не було: Всюди стрічали ми табори, по полях жили ще то тут то там громадки людий, що їх відбито по дорозі Татарам: чоловіки, жінки, діти. Їх вели вже на татарських ликах у ясир наче худобу. Тепер відбиті вертали до дому; а таки не були веселі, бо змучені, голодні і недужі.

Під Камянцем стрінули ми Запорожців. Вони після боротьби вертали до себе за Дніпро. Надивився я тоді на досить молодців. Кожен із них пригадував мені Семена, що й він сам нераз привидівся мені, хоч не було його між ними. В Камянці мали ми задержатися кілька днів. Другого дня вечером пан Захнович дав мені листа й каже:

— Завтра рано, як лише стане світати, маєш це письмо занести до Княжполя й віддати його пану Іванові Авакові. Він, чую, вернув тай із Балти. Маю пильну справу до нього.

Цей пан Явак був таксамо Вірменин, як і пан Захнович. Село Княжпіль лежить дві милі від Камянця. Вибрався я отже другого дня в дорогу дуже вчасно, ще заки стало світати, бо день був короткий, а йшов пішки. Одначе пана Авака не було дома. Мав вернути щойно завтра. Але що пан Захнович не казав мені ждати відповіди, віддав я листа хлопчакові і негайно пустився назад до Камянця.

Дорога вела попри велику коршму. В ній вже здалека бачив, що в ній мусить бути повно козаків, бо на подвірю стояло кільканацять коний, а з середини доходили, до мене веселі крики.

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

НАВІТЬ ТАКИЙ, ЩО ВСІ ЙОГО ОПУСТИЛИ І САМ ВЖЕ СТРАТИВ НАДІЮ — МОЖЕ ВІДЗИСКАТИ ЗДОРОВЛЄ.

Здоровле чоловіка міститься в його житевій силі.

Привести житеву силу у хорого чоловіка до повного і правильного ділання — се цілий секрет успіху найновійшої науки — природної методи без штучних ліків і без ножа.

Перед кількома місяцями зістав винайдений чудесний інструмент „Нюрокалометер", що має неоцінене значіне для всіх хорих людей.

Хорий — по приложенню сего інструменту до його тіла сам власними очима буде бачити жерело і причину своєї хороби.

Ті всі, що запали на здоровлю, без ріжниці, чи їх хороба довго чи коротко треває — нехай будуть доброї думки. З найтяжшої хороби можна назад прийти до здоровля, коли добре і певно є розпізнана дійсна причина слабости. А місце і причину Вашої слабости покаже найточнійше чудесний інструмент „Нюрокалометер".

Заходіть до офісу з Вашими кревними і знакомими — нехай они також мають переконанне власними очима.

Сотки листів і подякувань від людей, що відзискали назад здоровле є доказом, як спасенною є нова природна метода у всяких людських хоробах і недомаганнях.

Офіс отворений від 9 рано до 8 вечером. В неділі і свята від 10 рано до 1. пополудни.
На всякі письменні запити — відповідь відворотною почтою.

Dr. Joseph MILLER, D. C., Ph. C.
49 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.

ДОПИСІ.

ГАРТФОРД, КОНН.

Гарний примір молодим.

З колядою, щоби зібрати жертви на Рідну Школу і сироти, пішло нас чотирох громадян, а між ними **В. Мовчук, понад шістьдесятьлітний старець.** Цей старий патріот працює цілий день у фабриці, а вечером ходить з нами колядувати, хоч треба перебити ночами кілька миль дороги і вилазити на третий і четвертий поверх. Велике спасибі йому за його труд! Він подав нам, молодим, прегарний примір, як треба послужити свому народови в потребі, — аж до старости, аж поки сил стає!

Крім нього колядували: Й. Тимків, П. Драпяк і М. Курдина. Досі ми вже заколядували вище $75.00, а коли скінчимо збірку, відішлемо гроші і виказ до „Обєднання".

Мушу зазначити, що нарід приймав нас щиро і жертвував охоче, крім декількох „товаришів", яким покрутилося в головах

Ці „ліпше-знайки" казали, казали, що на „Рідну Школу" не дадуть, бо там „пани" учать. **Під тими „панами" вони розуміли українських учителів й учительок, які переносять крайні злидні, (із голоду млїють, як подавали краєві** часописі про одну патріотку - учительку), **щоби тільки послужити своїм знанням для молодого українського покоління!** „Панами", цебто ворогами робучого люду, хотять представити тих найважнійщих, бо духових робітників й робітниць, які не пішли на далеко лучше платну ляцьку службу, а живуть жебрацьким життем на службі у свого народу!

Хто сміє отворити свій поганий рот проти нашого патріотичного учительства, яке виконує одну з найтящих робіт під прапором „Рідної Школи", — такий чоловічиско або не має усіх глуздів в голові, або людського серця у грудях.

Вони сповняють найважніщу роботу для нашого народу, бо виховують молодь в патріотичнім, українськім дусі: **Вони правдиві герої, яких геройство тріває не хвилю, не день і не місяць, а цілі роки!** Їм належиться найбільша честь за їх самопосвяту, за їх мозольний труд, далеко тяжший, ніж найтяжша фізична праця. Колиб можність, то нарід повинен тим ідейним людям дати такий прожиток, щоб вони мали вигідне життя та щоб могли призбирати дещо на старість і на слабість.

А так, як є, то **ці характерні люди живуть у безвпинній журбі, голодують, мешкають і одягаються як нищі, щодня борються із життевими турботами, а всьо тільки длятого, що не хотять здатися ворогам, що не хотять покинути народньої служби!**

Народня служба, гірка дружба! Як легко замотиличеному недотепі валити грязюкою на наше бідне учительство, що вони „пани". Ой ви виродки! Те, що ваші жінки або ґаздині викидають до **„ґарбейдж кен", ті недоїдки, що збирають із вашого повного стола, це булоби бенкетом для тих, яких ви звете „панами".** Дай Боже вам, безсердешним, безсоромним, себелюбам оттакого панства діждати!

Як хочете знати, хто є „пани", то це ваші комісарі, ваші „представники пролетаріяту". Це вони гуляють у всю широту, це вони бенкетують і живуть в таких роскошах, в яких не жили навіть царі! Оці лукаві фарисеї використують глупоту московського народу й таких українських полупів, як ви оттут, на це, щоби догодити усім й усім забаганкам свого вередливого хамства, яким переповнені ці бувші раби й босаки. Це ваше комуністичне „панство" не має ніяких ідей, крім одної, а це, щоб як найдовше задержати при собі владу.

Уся партійна пропаганда, усі кличі про право і добро бідноти має тільки одно на ціли, а це, щоб обдурити і обезсилити до краю колись вбогі а тепер нужденні маси народні. Такого лукавства, як совєцько-комуністична влада, еще досі не бачив світ.

Наче опіюм дурманить чоловіка, оттак стоять задубілі маси російського селянства й робітництва. А большевики щораз запускають свіжі встрикування у зболілу душу й тіло. Збожеволілого Леніна проголосили святцем і виставили його забальзамованого трупа для публичного почитання.

А бідний народ, як діти, іде на прощу і зітхає біля домовини того, що у своїм божевіллю спричинив смерть міліонів оттаких бідолах, як ті, що коло трумни стоять.

Стріляють, мучать і голодять робучий нарід, а відтак кажуть, що це казнили ворогів робучої верстви.

Добре годують й одівають одних тільки салдат, бо на них цілу свою силу покладають. Їм треба горлорізів, які не питають, кого й за що убивати.

Ціла чорносотенна машина нині на услугах комуністичної тиранської влади. Бувші царські шпиги, шандарі, охрана — увесь страшний апарат царської Росії, доповнений еще підліщими індувідуами — усьо, що найбільше жорстоке і звірське — це нинішня підпора „диктатури пролетаріяту".

Не шукай між ними бідняг, бо їх там нема. Є тільки вивіска із надписом „пролетарі", але за нею ховаються неробипройдисвіти, які ще ніколи в життю не робили справді пожиточної роботи.

На тих фалшивих „пролетарів" прийде пора. Маймо надію, що вже внедовзі витягнуть усю ту „пролетарську владу" із Кремля в Москві, із урядних місць на цілій Московщині й Україні та приберуть їх трупами міські ліхтарні та придорожні дерева. — Кобиж як найскорше!

Та ще дай Боже, щоби у краю наше учительство, яке так мужно й ідейно сповняє свою службу народови, діждалося вже в цім році нетільки слівного призпання за свою велику працю, а щоб „Рідна Школа" могла їм запевнити бодай яке-таке людське удержанне.

Поможім „Рідній Школі", щоб вона могла цю завдачу сповнити.

М. Курдина.

ОБНОВА І ЗРІСТ УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ В ГАЛИЧИНІ.

(З львівського Нового Часу).

Наша кооперація в довоєннім часі часі показує постійний зріст. Число кооператив росте з року на рік скорше, чим у других народів б. Австрії. Одначе світова війна завдала нашій кооперації болючі удари. Богато кооператорів покликано до війська не один опинився в Талергофі під замітом „зради держави", а богато кооператив пограбовано, а кооперативних будинків спалено.

По уступленню російських треба було вложити богато праці, щоби обновити, те, що було знищене. Та ледви тота праця почала давати успіхи прийшов розвал Австрії, а за ним польсько-українська війна, в якій знова знищено більшу часть того, що було відбуване.

Допера 1921 рік приніс спромогу взятися до нової кооперативної праці..

Взяв її на себе Краєвий Союз Ревізийний при помочи комітету (КОК) заснованого в лютім 1921 р. при тім Союзі за почином Краєвого Товариства Господарського „Сільський Господар" у Львові. Комітет сей зложений з представників головних львівських інституцій: Союза Ревізійного, Сільського Господаря, Народної торгослі, Краєвого Союзу Господарських Спілок і Просвіти поставив собі за задачу і відбудувати, поширити і поглибити кооперативне життя галицько українського населення та дати йому нові чисто кооперативні основи дорогого організації нашого села. Купно, перерібка і збут господарських плодів, піднесення рільного, годівельного господарства, обезпечення кредит мали опертися на селах на кооперативах першого ступення Осередком господарської організації села мали стати господарські споживчі спілки, з яких згодом мали витворитися спеціяльні кооперативи.,

Кооперативами другого степення стали нові у нас повітові Союзи господарсько-споживчих спілок, обєднуючі сільські кооперативи, а їх краєвими осеередками мали бути Народня Торговля і Союз Господарських Спілок у Львові. Культурно освітну працю мали вони вести в злуці зі Сільським Господарем, даючи потрібні грошеві засоби на тоту роботу.

Для поширення тих думок мав служити Господарсько-Кооперативний часопис, а для підготування співробітників кооператив уладжено Краєвий кооперативний курс у Львові і цілий ряд подібних курсів на провінції.

Сю роботу одобрив Краєвий Кооперативний зїзд, який відбувся в падолисті 1921 року у Львові. В той спосіб плян Кока стався духовим добром для цілого краю, а Кок добув собі імя представника цілого нашого кооперативного руху в краю.

Тепер пішла живійша праця над обновою старих і заснуванням нових коператив. Вислідом сеї праці, в якій побіч старших кооператорів взяли участь молоді нові. сили є такий, що супроти довоєнних 533 кооператив згуртованих в Краєвім Союзі Ревізійнім маємо тепер їх 807 а ще яких 466 жде їх прийняття до Союза, бо він приймає тільки життєздатні спілки, які дають запоруку трівкого єствовання і розвитку.

Та не тільки числом, але й напрямком своєї праці ріжнить ся обновлений кооперативний рух від воєнного. Коли до війни сильно переважали лекші до ведення кредитові кооперативи, то тепер більша часть спілок, се торговельно споживчі кооперативи. Велику ролю між ними мають їх повітові Союзи, які находяться ві всіх важнійших провінціональних осередках. Вони ведуть організаційну і торговельну діяльність засновуючи, навчаючи, контролюючи спілко першого ступня доставляючи їм відповідні товари та потрібних товарів і переймаючи продукти села в заміну, або для дальшої продажі.

В послідні році тота організація дізнала дальшого поширення через заснування осередної установи для повітових Союзів.

Став ним Центросоюз, Союз кооперативних Союзів, кооператива з відповідальністю уділами у Львові.

Він витворився з Краєвого Союзу господарських Спілок, який віддали його члени виключно на послуги кооперації разом зі всім своїм майном і торговельним апаратом. В той спосіб члени того Союзу принесли пожертву зі своєї праці і дорібку для добра і дальшого розвитку кооперативної організації, чим віддали її велику услугу, бо вона дістала на свої услуги готову торговельну організацію примінену зовсім до потреб нового Союзу через введення споживчого відділу. Його провід віддано в руки директора одного з найповажніших повітових союзів, а до його Надзірної Ради ввійшли Представники повітових Союзів, щоби в той спосіб навязати тіснійші зносини з нашими кооперативними установами на місцях.

І дійсно вже за кілька місяців єствовання і праці Центросоюза вдалось йому обєднати тісно більшу часть повітових Союзів, а за їх посередництвом сільські спілки та стати їх справжнім онередком. Тому утворення Центросоюза слід вважати найважніщою подією в нашім кооперативнім життю послідного часу.

Також Союз господарсько-молочарський в Стрию завдяки повній посвяти праці Управи, щораз краще розвивається. В послідних часах відновив свою діяльність Союз для збуту худоби. Давні могутні організації Народня Торговля, Дністер найліпше видержали воєнне лихолітте і помимо страт виказують постійний зріст.

Та на тім кооперативна розбудова станути не може і не сміє. Для свого дальшого розвитку мусить кооперативна організація мати свою кредитову Централю віддану виключно її на послуги.

Була спроба перемінити на такий осередок одну з дотепрішніх краєвих кредитових установ, та більшість її членів не схотіла відступити своєї установи на виключну послугу кооперації. Тож слід поважне призадуматися, що далі робити належить, чи потворити тоті заходи евентуально також з другою такою установою чи творити нову.

Се одно в кождім разі не підлягає сумнівови, що тоту централю кооперативна організація мати мусить і в найкоротшім часі і мати буде, як тількы всі наші кооперативи належне зрозуміють її вагу і не пожалують на се потрібних фондів. Вони мимо скрутного часу мусять найтися, бо від сего залежить зріст нашої кооперативи та поширення її на власну продукцію. Тільки тою дорогою буде мож піднести наше народне господарство і то не лише сільське, рільне, але і міське ремісництво та наближити нашу кооперацію до її мети, якою є заспокоювання власними засобами і силами господарських і культурних потреб народа та вчинити його справжним господарем на своїм господарстві.

Др. Коренець.

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошеннем, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 цт коли таке оголошенне має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свободи" 5—6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошення чи оголошень.

Адм. „Свободи".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.